EU environmental regulation. There are evident problems of correct transposition of the EU law provisions into the national legal system of Lithuania and the problem of insufficient society information level in respect of the environmental requirements set by the EU. The problematical situation of the EU law influence to Lithuanian environmental law may be described in three ways: firstly, EU environmental law and international environmental law integrity and double influence to Lithuanian environmental law; secondly, the adjustment and harmonization with the EU law of the Lithuanian legislation in separate fields of environment; thirdly, insufficient information of Lithuanian society in the field of the environmental requirements set by the EU and as a consequence an incomparably lower level of correct EU law transposition, application and implementation in Lithuania.

The article includes the practical example of improper information of the society in respect of the EU requirements set to the sorting of the waste, the analysis of the research which was carried out aiming to find out the reasons of wrong waste management and sorting as well the level of society information in respect of EU waste management and policy principles and standards. The results of the research, detailed in this article, prove the influence of such factors as accommodation type, age and education.

The authors makes a conclusion that every EU member state institutions must invoke total society in order to ensure the proper implementation of the EU law and this should primarily be assured by the assurance of full information.

KIOTO PROTOKOLAS IR ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ SKATINIMO TEISINIAI ASPEKTAI

Raimonda Joskaudienė

Mykolo Romerio universiteto Strateginio valdymo ir politikos fakulteto magistrantūros I kursas
Tel. +370 608 03040
El. paštas r.riepsaite@gmail.com

Pagrindinės sąvokos: šiltnamio efektas, Kioto protokolas; atsinaujinantys energetikos ištekliai.

Santrauka

Didelė nūdienos globali problema yra klimato kaita**.** Atsižvelgiant į tai, kad di-

džiąją dalį CO_2[1] išmeta energetikos sektorius, klimato kaitos problemų sprendimas yra neatsiejamas nuo visų šalių ateities energetikos politikos. Šiuo metu tiek Europos Sąjunga (ES), tiek Lietuvos Respublika, tiek kitos pasaulio šalys (nors ir ne visos) yra įsipareigojusios prisidėti prie visuotinio žemės atmosferos atšilimo stabdymo ir atsinaujinančių energetikos išteklių skatinimo.

1992 metais Rio de Žaneire (Brazilija) buvo priimta Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencija, kurioje pramoninės pasaulio valstybės iškėlė tikslą stabilizuoti šiltnamio dujų emisijų kiekį. Vėliau buvo prieita prie išvados, kad šis tikslas gali būti pasiektas tik esant griežtiems išsivysčiusių šalių teisiniams įsipareigojimams, ir 1997 metais Kiote (Japonija) išsivysčiusių pasaulio šalių atstovai iškėlė konkretų tikslą 2008 – 2012 metais sumažinti klimato atšilimą veikiančių dujų emisijų kiekį vidutiniškai 5,2 proc., palyginti su 1990 metų lygiu [1].

Šiuo pagrindu ES buvo pradėtas visokeriopas atsinaujinančių energetikos išteklių ir Kioto protokoluose nustatytų tikslų siekimo skatinimas. Tačiau pagrindinė problema yra ta, kad tokiu pagrindu priimtų teisės aktų tinkamą ir efektyvų įgyvendinimą ypač ribojo ir riboja visų pirma politinė ekonomika, ekonominiai rodikliai, nustatyti įkainiai, energetikos ištekliai ir kt., o kita vertus, dar neištobulinta, trumpalaikė (vos dešimtmetį gyvuojanti) praktika.

ĮVADAS

Tyrimo problema – pagal priimtą Kioto protokolą – CO_2 yra natūralus ir neišvengiamas organinio kuro degimo produktas. Šių emisijų sumažinimas yra įmanomas tik efektyviau naudojant energiją, mažinant energijos nuostolius gamybos, transportavimo ir vartojimo srityse, vietoje naftos produktų ir akmens anglies deginant gamtines dujas arba CO_2 atžvilgiu neutralų atsinaujinantį kurą. Tačiau įgyvendinant tokios politikos iškeltus tikslus pastebimas didelis atotrūkis tarp teisės aktuose reglamentuojamų ir praktikoje įgyvendinamų nuostatų.

Tyrimo objektas – ES ir Lietuvos Respublikos energetikos teisinis reglamentavimas įgyvendinant Kioto protokolą ir skatinant atsinaujinančių energetikos išteklių naudojimą.

Tyrimo dalykas – ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktai, reglamentuojantys Kioto protokolo nuostatų ir atsinaujinančių energetikos išteklių aktyvesnį įgyvendinimą.

Tyrimo tikslas – apžvelgti ES ir mūsų šalies teisės aktus santykio su Kioto protokolo nuostatomis aspektu ir įvertinti atsinaujinančių energetikos išteklių skatinimo teisinius aspektus Lietuvoje ir ES šalyse.

[1] Anglies dioksidas (CO_2) – bespalvės, bekvapės rūgštaus skonio dujos. Išmetamo CO_2 kiekis atmosferoje smarkiai didėja deginant Žemės gelmių išteklius elektros ir šilumos energijai gaminti. Kadangi ekonomikos lygį, kaip ir žmonių pragyvenimo lygį, lemia energijos sąnaudų lygis, visos šalys didina energijos gamybą.

KIOTO PROTOKOLAS IR JO REIKŠMĖ APLINKOSAUGAI

Subalansuota plėtra – tai bendras daugiau nei 180 šalių, 1997 metais pasirašiusių Kioto protokolą, tikslas. Šiuo pagrindu beveik visos pramoninės šalys įsipareigojo mažinti bendrą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 2008 – 2012 metais.

Kioto protokolas įsigaliojo tik 2005 m. vasario 16 d., devyniasdešimtą dieną po to, kai protokolą ratifikavo Rusija, kurios CO_2 išmetimai sudaro 17,4 proc. Tokiu būdu buvo įvykdyta Kioto protokolo sąlyga, pagal kurią jį ratifikuoti turi ne mažiau kaip 55 JTBKKK (*Jungtinių Tautų Bendroji klimato kaitos konvencija)* šalys, įskaitant išsivysčiusias šalis, kurių daliai tenkantis išmetamų CO_2 kiekis sudaro ne mažiau kaip 55 proc. viso CO_2 išmetimo šioje grupėje [1].

Pagal Kioto protokolą Lietuva, kaip ir Europos Sąjunga, įsipareigojo iki 2008 – 2012 metų sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją 8 proc. palyginti su baziniais 1990 metais.

Kioto protokolas numato tris mechanizmus, kurių pagrindu valstybės (šalys), įtrauktos į protokolo I priedą, privalo vykdyti savo įsipareigojimus, siekdamos mažinti CO_2 susiformavimą ir išmetimą į aplinką. Šalių įsipareigojimai gali būti vykdomi naudojant šiuos mechanizmus [1]:

- Bendro įgyvendinamo projektų (toliau – BĮ) mechanizmą;
- Taršos leidimų prekybos (toliau – TLP) mechanizmą;
- Švarios plėtros (toliau – ŠP) mechanizmą.

Bendra šių mechanizmų taikymo vertė yra ta, kad investicijos į taršos mažinimą atliekamos toje vietoje (globaliai), kur jos gali būti panaudojamos efektyviausiai. Šiais pagrindais labiausiai pasižymėjo ES, priėmusi įvairių direktyvų ir teisės aktų, reglamentuojančių ir padedančių kuo efektyviau įgyvendinti pagal Kioto protokolą prisiimtus įsipareigojimus mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, dėl to šie teisės aktai buvo perkelti ir į kitų ES šalių narių teisės sistemą.

REMIANTIS KIOTO PROTOKOLU PRIIMTI ES TEISĖS AKTAI IR JŲ ĮGYVENDINIMAS

Energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių – ypač naudojant vėjo, vandens, saulės energiją ir biomasę – plėtra yra pagrindinis Europos Komisijos energetikos politikos tikslas, įgyvendinant Kioto protokolo pasirašytas nuostatas. ES teisės aktais siekiama padidinti energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį nuo 6 proc. iki 12 proc. iki 2010 metų, lygia greta įgyvendinant Kioto protokolo įsipareigojimus sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją 8 proc [1].

Šie tikslai daugiausia aprašyti Bendrijos strategijai skirtoje Europos Komisijos Baltojoje knygoje [3] (COM (97) 599, 26/11/97), kurios pagrindu vėliau buvo priimtos kelios direktyvos dėl atsinaujinančių energijos išteklių, dėl kogeneracijos[1] skatinimo, dėl biodegalų ir kitų atsinaujinančių degalų naudojimo transporte skatinimo ir kt.

[1] Kogeneracija – tai bendra elektros ir šilumos energijos gamyba.

Būtų galima teigti, kad remiantis šiomis direktyvomis ES bandė kuo geriau įgyvendinti Kioto protokolu prisiimtus įsipareigojimus ir tuos įsipareigojimus kuo greičiau įgyvendinti ES narių teisės aktais.

Štai, pavyzdžiui, Direktyva dėl elektros, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, rėmimo vidaus elektros rinkoje [4] (Direktyva 2001/77/EB) vadovaujasi Baltaja knyga dėl atsinaujinančių energijos šaltinių, kurioje nustatytas tikslas padvigubinti iki 2010 metų energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, vartojimą. Tai liečia elektros energiją, pagamintą naudojant atsinaujinančius energijos išteklius: vėjo, saulės, geoterminę, bangų, potvynių energiją, hidroenergiją, biomasę, energiją, gautą iš biodujų, nuotėkų ir atliekų dujų.

Šios direktyvos nuostatas šalys narės į nacionalinę teisės sistemą turėjo perkelti iki 2002 m. spalio 27 d., toliau – kas penkeri metai pateikti ataskaitą, kurioje būtų nustatyti atsinaujinančių energijos išteklių ir energijos naudojimo dešimčiai metų tikslai. Taigi šiais metais jau turėtume išgirsti įvairių pasiūlymų ir įgyvendinimo perspektyvų, šios direktyvos nuostatų atžvilgiu.

2004 m. priimtos Direktyvos dėl kogeneracijos skatinimo remiantis naudingu šilumos poreikiu vidinėje energijos rinkoje (Direktyva 2004/8/EB) [5] tikslas yra padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir pagerinti tiekimo stabilumą. Todėl sukurtos sąlygos skatinti ir remti efektyvią elektros energijos ir šilumos gamybą remiantis naudingu šilumos poreikiu sutaupant pirminės energijos išteklius vidinėje energijos rinkoje. Kartu yra įvertintos ir specifinės aplinkybės kiekvienoje šalyje, atsižvelgiant į klimato ir ekonomines sąlygas. Direktyvoje aukšto efektyvumo kogeneracija laikoma tokia šilumos ir elektros energijos gamyba, kuri leidžia sutaupyti bent 10% energijos, lyginant su šilumos ir elektros energijos gamyba atskirai. ES šalys narės turi užtikrinti, kad gamintojui pareikalavus būtų išduodamos kilmės garantijos, patvirtinančios, kad parduodama energija yra pagaminta aukšto efektyvumo kogeneracinuose įrenginiuose. Direktyvoje siūloma šalims narėms išanalizuoti pažangą ir potencialą diegiant aukšto efektyvumo kogeneraciją.

Direktyva dėl biodegalų ir kitų atsinaujinančių degalų naudojimo transporte, skatinimo (Direktyva 2003/30/EK) [6], siekia paskatinti naudoti tokias biokuro ar atsinaujinančių išteklių kuro rūšis, kurios galėtų pakeisti benziną ar dyzelį, naudojamus transportui, kiekvienoje iš Šalių Narių. Tai priartintų prie nustatytų tikslų, tokių kaip įsipareigojimai dėl klimato kaitos, ar atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimo didinimas.

Direktyva dėl energetinių produktų apmokestinimo restruktūrizavimo (Tarybos direktyva 2003/96/EK) [7] išplečia apmokestinamų energetinių produktų sąrašą apimdama visus energetinius produktus, įskaitant akmens anglį, gamtines dujas ir elektros energiją. Šios direktyvos pagrindu ES šalys narės galės atleisti nuo mokesčio atsinaujinančiuosius energijos išteklius bei biokurą, o taip pat energiją, naudojamą prekių bei keleivių pervežimui traukiniais, metro, tramvajais ar troleibusais. Tai leis sumažinti konkurencijos iškraipymą tarp ES narių, kuris atsirado dėl energetiniams produktams taikomų skirtingų mokesčių, taip pat sumažinti konkurencijos iškraipymą tarp iškastinio kuro bei kitų energetinių produktų, kurie iki šiol nebuvo Europos Bendrijos mokesčių politikos objektas ir padidinti siekius energiją naudoti efektyviai (taip, kad sumažėtų priklausomybė nuo importuojamos energijos ir sumažėtų anglies dvideginio išskyrimai).

Kai kurios Europos Sąjungos šalys (Didžioji Britanija ir Danija) jau yra įgyvendinusios prekybos taršos CO_2 dujomis leidimais sąlygas savo vidaus rinkose. Pavyzdžiui, Danijoje elektros energijos gamintojai yra privaloma tvarka įpareigoti nuo 2000 metų kas metai sumažinti CO_2 emisijas po 1 mln. tonų. Elektros energijos gamintojai gali prekiauti apyvartiniais taršos leidimais tarpusavyje, neįvykę įsipareigojimų, jie privalo mokėti 40 Danijos kronų baudą už kiekvieną viršytą teršalų toną. Surinktos šių baudų lėšos yra naudojamos efektyviems energetikos projektams remti [9].

Didžiojoje Britanijoje, kitaip nei Danijos, dalyvavimas emisijų taršos leidimais rinkoje yra savanoriškas. Šios rinkos dalyviams yra suteikiamos aplinkosaugos mokesčių lengvatos. Rinkos dalyvių ratas yra didesnis nei Danijoje. Rinkos dalyvis viršijęs jam nustatytas taršos normas, netenka visų pirmiau minėtų aplinkosaugos mokesčių lengvatų. 2002 m. balandį Didžiojoje Britanijoje prasidėjo prekyba apyvartiniais taršos leidimais [9].

2003 metų spalio 13 dieną buvo priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB [10], nustatanti prekybos šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo apyvartiniais taršos leidimais sistemą Bendrijoje.

Pagal šią direktyvą nė vienos ES valstybės (iš to skaičiaus ir Lietuvos) nustatytų ūkio šakų įmonė negalės vykdyti veiklos, susijusios su anglies dvideginio emisijomis, nepateikusi atitinkamo skaičiaus apyvartinių taršos leidimų. Taigi Europoje formuojasi visai nauja ir unikali rinka, nė viena ES šalis šioje srityje neturi didesnės patirties, ir Lietuva neatsilieka nuo kitų šalių [10].

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTAI, REGLAMENTUOJANTYS ES DIREKTYVŲ, KIOTO PROTOKOLO IR ATSINAUJINANČIŲ ENERGETIKOS IŠTEKLIŲ SKATINIMO ĮGYVENDINIMĄ

Pagal Stojimo sutartyje numatytą Direktyvą 2001/77/EK [4] dėl elektros, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, rėmimo vidaus elektros rinkoje iki 2010 metų Lietuva turi pagaminti 8 proc. elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių. Lietuvos elektros energetikos įstatymas ir keli kiti teisės aktai numato kai kurias prioritetines teises elektros energijai, pagamintai naudojant atsinaujinančius, atliekinius ar vietinius energijos išteklius, taigi esama padėtis maždaug atitinka Europos Komisijos Elektros energetikos direktyvos reikalavimus ir kiek mažiau atitinka Atsinaujinančių energijos išteklių direktyvos skyriaus reikalavimus.

Tačiau analizuojant teisės aktus (Elektros energetikos įstatymą) pastebima, kad paskirstymo sektoriuje nėra aiškiai apibrėžtos pirmenybės teisės elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių. Elektros energetikos įstatyme nėra bendros taisyklės dėl garantuoto elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, perdavimo ir paskirstymo. Įstatyme taip pat trūksta paskirstymo pirmenybės teisės, palyginti, pavyzdžiui, su Čekijos Respublikos energijos įstatymu [11]. Tačiau prekybos elektros energija taisyklės ir pastarosios kasmetės perdavimo tinklų ir paskirstymo tinklų operatorių ataskaitos rodo, kad Lietuvoje imtasi veiksmų siekiant, kad elektros energijos supirkimo praktika paskirstymo lygmeniu atitiktų Atsinaujinančių energijos išteklių direktyvos reikalavimus.

Pagrindinės finansinės priemonės, turinčios įtakos atsinaujinančių energijos išteklių vartojimui skatinti, yra: pridėtinės vertės mokestis, akcizai kurui, pajamų mokesčiai, gamtos išteklių mokestis, naftos ir dujų išteklių mokestis bei taršos mokesčiai.

Lietuvoje įtakos atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimui skatinti gali turėti ir taršos mokesčiai, nors ir yra ganėtinai nedideli, Pavyzdžiui, energijos, pagamintos naudojant medieną, yra apmokestinamas apytiksliai 126 litais, o toks pats energijos kiekis, pagamintas naudojant akmens anglį, apmokestinamas apytiksliai 659 litais. Nuo 2000 metų buvo bandymų atleisti nuo taršos mokesčio biokurą naudojančius stacionarius teršėjus ir sumažinti mokestį tiems vartotojams, kurie naudoja biokurą kartu su naftos produktais, bet po svarstymų Seime šios taršos mokesčių pataisos buvo atidėtos vėlesniam laikui [8].

Lietuvoje yra tik kelios tiesioginės paramos ir mokesčių priemonės skatinančios atsinaujinančių energijos šaltinių vartotoją. Abiejų tipų priemonės taikomos biokurui. Nuo 2003 m. sausio 1 d. 0 proc. PVM tarifas yra taikomas dehidratuotam ir denatūruotam etilo alkoholiui bei rapsų metilo (etilo) esteriui. Juridiniai ir fiziniai asmenys, naudojantys biokurą ir pateikiantys tai patvirtinančią dokumentaciją, yra atleidžiami nuo taršos mokesčio iš mobilių taršos šaltinių, kuris priklauso nuo kuro suvartojimo ir yra nustatomas kiekvienai tonai sunaudoto kuro.

Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas galėtų būti skatinamas nustatant naujus aplinkosauginius mokesčius (pav., CO_2 arba gaminio mokesčius kurui priklausomai nuo kuro anglies dalies). Kartu turėtų būti skatinamas mokesčių sistemos pertvarkymas, kuris remtų energijos efektyvumo didinimą ir gamtos apsaugą. Tai būtų galima pasiekti mažinant PVM, pajamų ir kitus mokesčius bei didinant esamus aplinkosauginius mokesčius ir / arba nustatant naujus mokesčius, kuriuos taikant išorinės energijos gamybos ir vartojimo sąnaudos būtų įtrauktos į vidinius įmonės kaštus. Nauji aplinkosauginiai mokesčiai suderinti su kitais sumažintais mokesčiais gali sukurti papildomą, ne tik aplinkosauginę, naudą – skatinti spartesnę ekonomikos plėtrą.

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 13 d. nutarimą Nr. 25 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimo Nr. 1474 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ pakeitimo nuo 2010 m. elektros energijos gamyba, kuriai naudojami atsinaujinantys ir atliekiniai energijos ištekliai, bus skatinama taikant „Žaliųjų sertifikatų“ sistemą [2]. O kaip teigia V. Miškinis ir A. Navickas, [14] siekiant sukaupti lėšų tokiai elektros energijai gaminti, visi vartotojai bus tiesiog įpareigoti pirkti tam tikrą „žaliųjų sertifikatų“ skaičių iš elektros gamintojų, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, pagal kvotą arba fiksuotą bendro elektros vartojimo procentą. Toks, „perspektyvus žvilgsnis“, žinoma, sveikintinas. Belieka laukti, stebėti įgyvendinimo procesą ir tikėtis, kad viskas bus įgyvendinta pagal esamus lūkesčius.

IŠVADOS

Apibendrinant tai, kas išdėstyta galima daryti tokias išvadas:

1. Siekiant tinkamai ir efektyviai įgyvendinti Kioto protokolu prisiimtus įsipareigojimus, reikia ne tik ES iniciatyva priimamų direktyvų ar kitų teisės aktų, bet

ir kitų pramoninių šalių, pavyzdžiui, JAV, iniciatyvos imantis konkrečių ir griežtesnių priemonių įgyvendinant Kioto protokolą.

2. ES priimtomis direktyvomis galėtų taikyti griežtesnes pinigines priemones šalims narėms, nesilaikančioms aplinkos apsaugos direktyvų perkėlimo ar įgyvendinimo nuostatų, daryti didesnes nuolaidas šalims, visokeriopai skatinančioms atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimą.

3. Lietuva Kioto protokolo ir atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo teisiniais aspektais, palyginti su kitomis ES šalimis narėmis nėra itin „atsilikusi“, kaip ir kitose srityse. Viena vertus, todėl, kad apskritai Kioto protokolo ir atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas visoje Europoje ir ne tik yra „sąlygiškai“ nauja teisinės raiškos sritis, kurios dar galutinai nė viena šalis narė tinkamai sutvarkiusi savo teisės aktų, kita vertus, Lietuva nėra ir tokia didelė pramonės šalis, kuri gerokai viršytų nustatytus CO_2 kiekius. Tačiau įžvelgus „geràsias“ puses, nereikėtų pamiršti, kad Lietuvoje teisės aktais dar nėra įtvirtintos ganėtinai geros sąlygos propaguojantiems atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimą, o norintiems ar galintiems pradėti šią veiklą, administraciniu požiūriu nėra gerai išvystyta informacinė sistema.

4. Kioto protokolo nuostatas dar tik pradedama įgyvendinti – priimti pirmieji teisės aktai, kaip juos įgyvendinti ir kokie galimi padariniai, kol kas nėra labai aišku visoms valstybėms, todėl tik po kelių dešimčių teisinės ir praktinės veiklos bus galima tiksliau ir aiškiau numatyti tinkamą šios srities reglamentavimą.

LITERATŪRA

1. Kioto protokolas ir jo esmė: http://www.avei.lt
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 13 d. nutarimas Nr. 25 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimo Nr.1474 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos respublikos elektros energetikos įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ pakeitimo: http://kom.aau.dk/~larsni/New%20Docs/Skatinimo_tvarka.doc
3. Europos Komisijos Baltoji knyga dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių: http://avei.lt/FC9F4ED8-9CFF-410C-A4D2-FB92436575B1.W5Doc?frames=no&
4. 2001 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2001/77/EB dėl elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, rėmimo vidaus elektros rinkoje: http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.showdoc_l?p_id=40921&p_query=atsinaujinan%C4%8Di%C5%B3
5. 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2004/8/EB dėl termofikacijos skatinimo, remiantis naudingosios šilumos paklausa vidaus energetikos rinkoje, ir iš dalies keičianti Direktyvą 92/42/EEB
6. 2003 m. gegužės 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2003/30/EB dėl skatinimo naudoti biokurą ir kitą atsinaujinantį kurą transporte
7. 2003 m. spalio 27 d. Tarybos Direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą
8. Atsinaujinantys ir vietiniai energijos ištekliai Lietuvoje ir užsienyje: http://www.avei.lt
9. Lietuvos ekostrategija: http://www.ekostrategija.lt/index.php?content=pages&lng=lt&page_id=31&news_id=2
10. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB: http://www.laaif.lt/index_old.asp?DL=L&TopicID=45
11. Atsinaujinančiųjų ir vietinių energijos išteklių naudojimo didinimas Lietuvoje. Baigiamoji ataskaita. 2003.

12. Lietuvos Respublikos Nacionalinė Energetikos strategija// Valstybės Žinios. 2002, Nr. 99-4397.
13. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas// Valstybės Žinios. 2002, Nr. 56-2224.
14. V. Miškinis ir A. Navickas. Energijos poreikių prognozavimas. Kaunas: 2004, Technologija.

PROTOCOL OF KIOT AND LAW ASPECTS OF ENCOURAGEMENT OF RESERVOIR'S SHIFTING ENERGY

Raimonda Joskaudienė
Mykolas Romeris University

***Keywords**: energy law, Kiot's protocol, renewal of energetics resources*

Summary

Nowadays, a change of climate is a global issue. According to the fact that the sector of energetics emits the major part of CO2, the solution of problems related to climatic change is a concurrent of all countries' energetics policy. Now, European Union (further called-ES), the Republic of Lithuania (further called-LR) and other countries of the world (though not all) are obligated to contribute to discontinuation of global warming of the atmosphere,and they have to prompt renewal of energetics resources.

There was accepted convention of general climactic change by the United Nations in 1992 in Rio de Janeiro (Brazil), where industrial countries of the world posed the aim to stabilize the amounts of greenhouse gas. After some time these countries came to a conclusion that this objective can be achieved only when the developed countries have strict juridical obligations.According to this,in 1997 in Kiot (Japan) the representatives of the developed countries raised the specific objective to reduce the amounts of greenhouse gas in 2008-2012,which affects global warming,on the average of 5,2% comparing with the level which was in 1990.

According to this reason,manifold encouragement of the objectives,which were established in Kiot's protocol,and shifting energetics reservours began in ES.However,the main problem is that the effective and suitable implementation of law instruments,which were accepted according to the base,is and was limited by political economy, economical rate, fixed tariff,energetics resources and others.

